

The role of parents on their children's involvement in individual and team sports

Siounas, A. Zetou, E., Bebetos, E. & Vernardakis, N.

Department of Physical Education & Sport Sciences, Democritus University of Thrace

Abstract

The purpose of this study was to investigate whether parental motivation (mother and father separately) plays a key role in engaging their children in individual and team sports. The sample consisted of 200 children-athletes, aged between the ages of 8-12 years of individual and team sports. The Greek version of the questionnaire "The Parent-Initiated Motivational Climate Questionnaire-2" PIMCQ-2" of White, Duda and Keller, (1998) which was translated by Bebetos, Hadjiandreou, Zetou, Anthoniou and Karamousalidis, (2014), was used. According to results of the study differences emerged between parents (father and mother) with regard to children's participation in sports. More specifically, in the "pleasure climate of learning" and "climate of concern" about children considering their mothers gave greater emphasis to their fathers while the opposite occurs for climate success without effort. There were also differences between group and individual sports. Specifically, in individual sports, as the children reported, the climate pleasure / learning from the mother's side and also from the father's side was higher than the team sports children. Finally, there were differences in terms of the gender of children. For girls the climate of pleasure in learning following the father was higher than for boys. For the mother the concern was at a highest level for girls versus boys. The main conclusion of the paper is that there are differences between parents (father and mother) regarding the participation of their children in individual and team sports. Future research could investigate this issue qualitatively, using semi structured interviews to deepen further on the issue of incentives given by parents to their children regarding sports.

Keywords: athletics, motivation, family, parental models, parental involvement

Ο ρόλος της γονικής συμμετοχής στην ενασχόληση των παιδιών τους σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα

Σιούνας, Α., Ζέτου, Ε., Μπεμπέτσος, Ε. & Βερναρδάκης, Ν.

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο η γονική συμμετοχή (της μητέρας και του πατέρα χωριστά) παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενασχόληση των παιδιών τους σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα, μέσω των ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν τα παιδιά. Στην παρούσα έρευνα, το δείγμα αποτέλεσαν 200 παιδιά-αθλητές ατομικών και ομαδικών αθλημάτων, ηλικίας 8-12 ετών. Χρησιμοποιήθηκε η Ελληνική έκδοση του ερωτηματολογίου «Γονική παρακίνηση-2» (PIMCQ-2) των White, Duda και Keller, (1998), μεταφρασμένο από τους Μπεμπέτσο, Χατζηανδρέου, Ζέτου, Αντωνίου και Καραμουσαλίδη, το 2014. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψαν διαφορές μεταξύ γονέων (πατέρα και μητέρας) όσον αφορά στη συμμετοχή των παιδιών στον αθλητισμό. Αναλυτικά για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας τα παιδιά θεωρούν ότι οι μητέρες τους έδιναν μεγαλύτερη έμφαση έναντι των πατεράδων τους, ενώ το αντίθετο συνέβη για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια. Επίσης υπήρξαν διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων. Συγκεκριμένα, οι αθλητές των ατομικών αθλημάτων δήλωσαν ότι το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από την πλευρά της μητέρας, αλλά και από την πλευρά του πατέρα ήταν υψηλότερο έναντι των παιδιών των ομαδικών αθλημάτων. Τέλος υπήρξαν διαφορές όσον αφορά στο φύλο των παιδιών. Στα κορίτσια το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τον πατέρα ήταν υψηλότερο έναντι των αγοριών. Για το κλίμα ανησυχίας μητέρας παρατηρήθηκε υψηλότερο επίπεδο για τα κορίτσια έναντι των αγοριών. Το βασικό συμπέρασμα της εργασίας ήταν ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ γονέων (πατέρα και μητέρας) όσον αφορά στη συμμετοχή των παιδιών τους σε ατομικά και ομαδικά αθλήματα. Μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να διερευνήσει το παρόν θέμα ποιοτικά, με τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων προκειμένου να εμβαθύνει ακόμα περισσότερο στο θέμα των κινήτρων που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους σχετικά με τον αθλητισμό.

Λέξεις κλειδιά: αθλητισμός, κίνητρα, οικογένεια, γονικοί τύποι, γονική συμμετοχή

1 Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερα παιδιά συμμετέχουν σε προγράμματα άθλησης και αναψυχής (Adler, 1998). Οι δραστηριότητες που γίνονται για λόγους αναψυχής και η συμμετοχή των νέων ατόμων σε συγκεκριμένα προγράμματα, έχει σημειώσει τεράστια άνοδο κυρίως λόγω του ότι οι παρακάτω αλλαγές συνδυάζονται με την οικογενειακή κουλτούρα και ανατροφή.

Επίσης, οι δραστηριότητες αναψυχής έχουν σημειώσει άνοδο και για τους παρακάτω λόγους: α) τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι μονογονεϊκές οικογένειες, β) επικρατεί η άποψη ότι η οικογένεια είναι υπεύθυνη για την κοινωνικοποίηση και τη γενικότερη ανάπτυξη των παιδιών τους, γ) ισχύει η άποψη ότι η αθλητική συμμετοχή συσχετίζεται άμεσα με τον αθλητικό χαρακτήρα, δ) υπάρχει η άποψη σε κάποιες περιπτώσεις από την οικογένεια, ότι ο κάθε χώρος εκτός σπιτιού κρύβει κινδύνους, ε) επικρατεί ο φόβος εμπλοκής των παιδιών σε τσακωμούς, εφόσον δεν ελέγχονται από ενήλικες, στ) η σημαντικότητα, που δίνεται ως στοιχείο της κουλτούρας, στην υψηλή απόδοση στα αθλήματα και στην απεικόνιση των αθλητών ως πολιτισμικών ηρώων (Adler, 1998).

Ο αθλητισμός θεωρείται το προπύργιο για τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών στην έννοια του αθλητισμού, αλλά και στις διάφορες διοργανώσεις και δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν (Trudeau & Shephard, 2008). Τα παιδιά θα πρέπει από μικρή ηλικία να γνωρίζουν την ευρύτερη έννοια του αθλητισμού και να προσπαθούν να συμμετέχουν σε κάθε αθλητική δραστηριότητα που μπορούν (Trudeau & Shephard, 2008). Είναι γεγονός πως μόνο μέσω της χειραγώγησης των παιδιών στον αθλητισμό από μικρή ηλικία, εκείνα θα είναι ικανά να χειραφετηθούν και να αναπτύξουν μια ισχυρή και ταυτόχρονα αθλητική προσωπικότητα, η οποία μπορεί να διακατέχεται από έντονη καλλιέργεια αθλητικής κουλτούρας (Powell & Dysinger, 1986). Ο βαθμός στον οποίο θα μπορέσει κάποιο παιδί να ασχοληθεί ενεργά με τον αθλητισμό θα επηρεάσει σημαντικά την κοινωνική και ψυχολογική του υπόσταση στο φαινόμενο του αθλητισμού. Παράλληλα θα αναπτύξει σε ικανοποιητικό βαθμό το αθλητικό του πνεύμα και θα θέσει τις βάσεις για μια σωστή αθλητική κουλτούρα (Trudeau & Shephard, 2008). Εκτός όμως από τα παραπάνω, υπάρχουν και κάποιοι κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες, οι οποίοι μπορούν να επιδράσουν και εκείνοι καταλυτικά στη δημιουργία και ανάπτυξη της αθλητικής κουλτούρας των παιδιών στον αθλητισμό και να ορίσουν ή να προσδιορίσουν κάποιες σημαντικές καταστάσεις (Powell & Dysinger, 1986). Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (1998), ως οικογένεια ορίζεται μια ομάδα ατόμων που συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς αίματος, γάμου ή υιοθεσίας και διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Σύμφωνα με τον ίδιο, ως οικογένεια μπορεί να οριστεί και ένα σύνολο ατόμων που έχουν κοινή καταγωγή, στο σύνολο των συγγενών. Επίσης με τον όρο οικογένεια νοείται και η καταγωγή από υψηλή κοινωνική τάξη, αλλά και μια ομάδα ανθρώπων με κοινούς στόχους, κοινή ενασχόληση (Μπαμπινιώτης, 1998).

Ο ρόλος του γονέα δεν είναι «δοσμένος» στους ανθρώπους, με την έννοια ότι δεν είναι αυτονόητη ή ίδια σε όλους τους ανθρώπους. Όπως μαθαίνει κανείς να ζει στο νέο δεδομένο του γάμου, έτσι μαθαίνει να είναι γονέας. Προκύπτει δηλαδή, από τη στιγμή που έρχεται κάποιος «αντιμέτωπος» με τη νέα πραγματικότητα που ορίζει η εμφάνιση ενός νέου μέλους στο σύστημα της οικογένειας, που μέχρι τότε αποτελούσε το ζεύγος των συζύγων. Προκύπτει επίσης, από τη στιγμή που καλείται κάποιος να γίνει γονέας, όταν μέχρι πρότινος ήξερε να είναι μόνο σύζυγος. Συνεπώς, μαθαίνει κανείς να είναι γονέας. Στην ουσία, ανακαλύπτοντας τις δικές του δυνατότητες, καλείται να διαδραματίσει έναν ρόλο που επηρεάζει κατά πρώτον τον ίδιο. Οι νέοι γονείς αναπτύσσουν τη γονικότητά τους μέσα από καθημερινές ρουτίνες, που στόχο έχουν να ανταποκριθούν στις καθημερινές ανάγκες των παιδιών για: ασφάλεια, φροντίδα, έλεγχο και νοητικά ερεθίσματα (Τάνταρος, 2004; Carr, 2000).

Η σχέση με τον πατέρα ή τα αδέρφια, καθώς και με τα άλλα μέλη της ευρύτερης οικογένειας, αποτελεί το επίκεντρο ενός διαρκώς αυξανόμενου αριθμού μελετών. Κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των μελετών είναι η εξέταση των τρόπων με τους οποίους τα μέλη της οικογένειας επηρεάζουν την ανάπτυξη των παιδιών, πάντοτε όμως μέσα από την έρευνα δυαδικών σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας (Burman, 1994). Δυσκολίες που μπορεί να παρατηρηθούν στην εξέλιξη και την ανάπτυξη των συμπεριφορών - ρουτινών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της γονικότητας έχουν αρκετά συχνά ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πιθανών προβλημάτων σχετικών με την ασφάλεια των παιδιών (ελλιπής επίβλεψη του παιδιού) ή με την παροχή τροφής και καταφυγίου, δεσμού, κατανόησης και συναισθηματικής υποστήριξης των παιδιών (παραδείγματα αποτελεί η κακή συναισθηματική απαντητικότητα των γονέων) ή ακόμη με την ύπαρξη κανόνων και ορίων (όταν δεν επιχειρείται καμία οριοθέτηση στο οικογενειακό περιβάλλον από την πλευρά των γονέων) και τέλος, σχετικών με την παροχή αντίστοιχων με την ηλικία των παιδιών νοητικών ερεθισμάτων (αδιαφορία των γονέων για τη γνωστική ανάπτυξη) (Carr, 2000).

Ο Lautrey (1980) επιχειρήσε να περιγράψει γονικά σχήματα συμπεριφοράς δίνοντας έμφαση στη συσχέτιση των γονικών σχημάτων με τη γνωστική ανάπτυξη. Ο Lautrey (1980) εξετάζει τη διαφοροποίηση των γονικών σχημάτων με βάση τη διαχείριση, από πλευράς οικογένειας, βασικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών που σχετίζονται με τη γνωστική ανάπτυξη και είναι δυνατόν να ανευρεθούν σε διαφορετικά περιβάλλοντα και σε διαφορετικό βαθμό. Ακολουθώντας τη θεωρία του Piaget σχετικά με τη γνωστική ανάπτυξη και τη διαδικασία εξισορρόπησης, πρότεινε τρεις τύπους περιβαλλοντικής δομής στις οικογένειες:

Α. Η χαλαρή περιβαλλοντική δομή (*structuration faible*), στην οποία απουσιάζει κάθε είδος κανονικότητας στην εμφάνιση των γεγονότων στο περιβάλλον του υποκειμένου. Πρόκειται για ένα στοιχείο που καθιστά αυτά τα γεγονότα μη αφομοιώσιμα από το υποκείμενο. Χωρίς αφομοίωση (*assimilation*) και προσαρμογή (*adaptation*) δεν υπάρχει εξισορρόπηση (*equilibrium*) και κατά συνέπεια δεν υπάρχει παροχή ερεθισμάτων για τη νοητική ανάπτυξη του υποκειμένου.

Β. Η άκαμπτη περιβαλλοντική δομή (*structuration rigide*). Σε αυτόν τον τύπο υπάρχουν οι κανονικότητες στην εμφάνιση των γεγονότων, υπάρχει όμως επίσης έλλειψη αναστατώσεων (*perturbations*), που οδηγεί σε περιορισμένες γνωστικές κατασκευές.

Γ. Η εύκαμπτη περιβαλλοντική δομή (*structuration souple*). Ένα γεγονός Α δεν ακολουθείται πάντοτε από ένα γεγονός Β, όμως αυτή η αναστάτωση μπορεί να εξισορροπείται από την ύπαρξη ενός γεγονότος Γ που ρυθμίζει τη σχέση ΑΒ. Η ενσωμάτωση του γεγονότος Γ προϋποθέτει την επέκταση ή τη διαφοροποίηση του αρχικού γνωστικού σχήματος, με άλλα λόγια μια γνωστική κατασκευή. Σύμφωνα με τον Lautrey η τρίτη δομή παρουσιάζει τα καλύτερα αποτελέσματα για την ανάπτυξη της νοημοσύνης των παιδιών, εύρημα που επαναλαμβάνεται, όταν τα τρία αυτά περιβάλλοντα συσχετίζονται με τη σχολική επίδοση των παιδιών (Τάνταρος, 1997).

Στις αθλητικές δραστηριότητες έχει παρατηρηθεί μια σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ του άγχους και της αυτοεκτίμησης που έχουν τα παιδιά. Σύμφωνα με τον Fox (1992), οι παράγοντες που συμβάλλουν στη συμπεριφορά των παιδιών και περισσότερο στην αυτοεκτίμησή τους, παρουσιάζουν έντονη κοινωνικότητα. Έτσι, είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι εμπειρίες που έχει το άτομο σύμφωνα με το περιβάλλον του. Αξιοσημείωτο είναι ότι η αυτοεκτίμηση και το άγχος των παιδιών μπορούν να επηρεάζονται από σημαντικά πρόσωπα. Σύμφωνα με τον Printz και άλλους (1999), όταν τα παιδιά είναι μαθητές πιστεύουν ότι οι γονείς, οι δάσκαλοι, οι συμμαθητές και οι φίλοι τους παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή τους.

Κατά τον Hattie (1992), όταν οι γονείς στηρίζουν τα παιδιά τους για τις πράξεις τους, τότε αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνεται η αυτοεκτίμησή τους και να μειώνεται

το άγχος τους. Αν και υπάρχουν έρευνες σχετικά με το άγχος και την αυτοεκτίμηση που έχουν τα παιδιά στον αθλητισμό, ο παράγοντας της μόρφωσης των γονιών δεν είναι αρκετά διερευνημένος. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Coopersmith (1981), αποδεικνύεται ότι τα παιδιά, των οποίων οι οικογένειες έχουν καλή κοινωνική, οικονομική και μορφωτική κατάσταση, έχουν μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση και λιγότερο άγχος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Μακρή-Μπότσαρη, (2000), κάνουν φανερό ότι η στήριξη των δύο γονιών προς τα παιδιά διαφέρει. Κατά τον Γεώργα (1998), αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι ο πατέρας λείπει πολλές ώρες από το σπίτι, ενώ η μητέρα είναι πιο κοντά στα παιδιά και ασχολείται με τα προβλήματα που μπορεί να έχουν. Επίσης, η κοινωνική αποδοχή δείχνει σε τί βαθμό το παιδί νιώθει ότι το αποδέχονται οι άλλοι συμμαθητές του (Harter, 1985). Από το επίπεδο της μόρφωσης του πατέρα, που έχει άμεση σχέση με την κοινωνική και οικονομική του θέση, παρατηρείται ότι επηρεάζεται και η αποδοχή του παιδιού από τους φίλους και συμμαθητές του.

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι τα ίδια με τις έρευνες των Μακρή και Μπότσαρη (2000), τα οποία αναφέρουν ότι η αυτοεκτίμηση των παιδιών έχει άμεση και στενή σχέση με τη μητρική στήριξη και όχι τόσο με την πατρική. Είναι σίγουρο ότι οι μητέρες που έχουν καλή μόρφωση, μπορούν να διαχειριστούν πιο καλά το άγχος των παιδιών τους. Παρόλα αυτά παρατηρείται ότι ούτε η συμπεριφορά ούτε η αυτοεκτίμηση των παιδιών έχουν μεγάλη διαφορά ανάλογα με τη μόρφωση των γονιών. Παρατηρείται ότι ίσως η συμπεριφορά των παιδιών δεν επηρεάζεται τόσο από το μορφωτικό επίπεδο, όσο από τις πολιτισμικές και οικογενειακές παραδόσεις των γονιών (Anderson et al., 2003). Επίσης, ίσως το γεγονός του να γίνουν αποδεκτές οι πράξεις των παιδιών είναι πιο σημαντικό από το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας. Παρατηρείται ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν διαφορετικό μορφωτικό επίπεδο, έχουν μεγάλες διαφορές σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται το άγχος, πράγμα που φανερώνει ότι η μόρφωση των γονιών επηρεάζει τη στήριξή τους προς τα παιδιά, και είναι σίγουρο ότι αυτή η στήριξη συντελεί στη διαμόρφωση της άποψης του παιδιού για τον εαυτό του (Kay, 2000).

Το παιδί παρακινείται από τα δεδομένα, τα οποία του καθορίζουν οι γονείς του. Συγκεκριμένα αν αντιληφθεί ότι κάποια συμπεριφορά του προς τους γονείς του θεωρείται αποδεκτή και ανταμείβεται γι' αυτήν τότε θα συνεχίσει να φέρεται με τον ίδιο τρόπο. Ο γονιός μπορεί να παρακινήσει το παιδί του να ταυτιστεί ή όχι με το περιβάλλον και η συμπεριφορά του γονιού είναι πάντα απόρροια της δικής του παιδικής ηλικίας.

Ως εκ τούτου η εγκατάλειψη μιας αθλητικής δραστηριότητας από το παιδί μπορεί να είναι απόρροια των γονιών του, είτε γιατί οι ίδιοι το επιθυμούν, είτε γιατί οι αυξημένες απαιτήσεις που έχουν από το παιδί το οδήγησαν στην εγκατάλειψη του αθλήματος (Anderson et al., 2003).

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο η γονική συμμετοχή (της μητέρας και του πατέρα χωριστά) παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενασχόληση των παιδιών τους σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα, μέσω των ερωτηματολογίων που θα συμπληρώσουν τα παιδιά. Ο διαχωρισμός ομαδικών και ατομικών αθλημάτων βασίστηκε στο γεγονός ότι τα παιδιά και ως εκ τούτου και οι γονείς επιδεικνύουν διαφορετική συμπεριφορά στα ομαδικά και ατομικά αθλήματα. Επίσης οι γονείς έχουν διαφορετικές προσδοκίες από τα παιδιά τους όταν αυτά συμμετέχουν σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα.

2 Μεθοδολογία

2.1 Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα, με τυχαία δειγματοληψία, επιλέχθηκαν 200 παιδιά (190 αγόρια και 210 κορίτσια) ηλικίας 8-12 ετών, τα οποία ασχολούνται με δύο ομαδικά αθλήματα και δύο ατομικά αθλήματα. Η συμμετοχή των παιδιών στην έρευνα ήταν εθελοντική, μετά από συνεννόηση του ερευνητή με τους προπονητές τους και την έγγραφη συναίνεση των γονιών τους.

Συγκεκριμένα, από τα 200 συνολικά παιδιά τα 100 (50%) ήταν αθλητές ατομικών αθλημάτων και συγκεκριμένα: 50 παιδιά (25%) προέρχονταν από την κολύμβηση και 50 παιδιά (25%) από το τένις. Τα υπόλοιπα 100 παιδιά (50%) προέρχονταν από τα ομαδικά αθλήματα, όπως: 50 παιδιά (25%) από το ποδόσφαιρο και 50 παιδιά (25%) από την πετοσφαίριση. Επίσης 70 παιδιά ήταν στην εφηβική και 130 στην παιδική κατηγορία.

2.2 Εργαλεία

Χρησιμοποιήθηκε η Ελληνική έκδοση του ερωτηματολογίου “Γονική παρακίνηση-2” (“The Parent-Initiated Motivational Climate Questionnaire-2” PIMCQ-2) των White, Duda, και Keller, (1998), το οποίο μεταφράστηκε και εξετάστηκε η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του στον Ελληνικό πληθυσμό από τους Μπεμπέτσο, Χατζηανδρέου, Ζέτου, Αντωνίου και Καραμουσαλίδη, το 2014. Περιλαμβάνει συνολικά 36 ερωτήσεις εκ των οποίων οι 18 πρώτες αναφέρονται στη μητέρα και οι επόμενες 18 στον πατέρα. Το ερωτηματολόγιο περιέχει 3 διαστάσεις: α) «Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης» (π.χ.: είμαι ικανοποιημένος/η όταν μαθαίνω κάτι καινούριο), β) «Κλίμα Ανησυχίας» (π.χ.: με κάνει να ανησυχώ για την αποτυχία) και γ) «Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια» (π.χ.: είμαι ικανοποιημένος/η όταν κερδίζω χωρίς προσπάθεια). Οι απαντήσεις ήταν τετραβάθμιας κλίμακας τύπου Likert, όπου το 1= Διαφωνώ απόλυτα ως το 4= Συμφωνώ απόλυτα.

2.3 Διαδικασία

Η διανομή και συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε με προσωπική επαφή του ερευνητή με τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στο τέλος των προπονήσεων των παιδιών. Καθ’ όλη τη διάρκεια συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, ο ερευνητής βρισκόταν κοντά στους αθλητές/τριες για την επίλυση τυχόν αποριών ή την παροχή περαιτέρω διευκρινήσεων.

2.4 Στατιστική Ανάλυση

Για τη μελέτη των ερευνητικών υποθέσεων της έρευνας επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος με τη χρήση δομημένων ερωτηματολογίων. Πιο συγκεκριμένα επιλέχθηκε το να διανεμηθούν ερωτηματολόγια σε αθλητές, για τέσσερα διαφορετικά αθλήματα έτσι, ώστε να υπάρξει μια πιο σφαιρική μελέτη του θέματος που ερευνάται. Οι εξαρτημένες μεταβλητές της μελέτης ήταν το Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης, το κλίμα Ανησυχίας, το Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια, ενώ οι ανεξάρτητες μεταβλητές οι δημογραφικές μεταβλητές της έρευνας. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε περιγραφική και επαγωγική στατιστική. Με βάση την πρώτη παρουσιάζονται οι απαντήσεις των ερωτώμενων σε ποσοστά, συχνότητες, μέσους όρους και τυπικές αποκλίσεις. Ως προς την επαγωγική στατιστική χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης συσχέτισης Spearman’s rho, για να ελέγξει τη σχέση μεταξύ των μεταβλητών, τον έλεγχο Wilcoxon, για εξαρτημένα δείγματα και τον έλεγχο

Mann Whitney, για ανεξάρτητα δείγματα. Η κανονικότητα των δεδομένων ελέγχθηκε με το τεστ Shapiro Wilk.

3 Αποτελέσματα

3.1 Αξιοπιστία Εργαλείου

Για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης αξιοπιστίας Cronbach's alpha, ενώ για την εγκυρότητα την ανάλυση PCA (principal components analysis). Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι τιμές του Cronbach's alpha για μητέρα και πατέρα αντίστοιχα.

Από τον έλεγχο αξιοπιστίας προέκυψαν τα εξής: για τη μητέρα ως το κλίμα μάθησης/ ευχαρίστησης, το κλίμα ανησυχίας και το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια οι τιμές του δείκτη είναι .87, .87 και .84 αντίστοιχα. Για τον πατέρα οι αντίστοιχες τιμές είναι .84, .90 και .74 αντίστοιχα. Οι τιμές αυτές είναι πολύ ικανοποιητικές. Από την παραγοντική ανάλυση ως προς τον έλεγχο των παραπάνω παραγόντων η ανάλυση ήταν αξιόπιστη, ενώ ο δείκτης KMO και στις δύο περιπτώσεις λάμβανε τιμές άνω του 0.5. Ούτε προβλήματα σφαιρικότητας παρατηρήθηκαν. Για την περίπτωση της μητέρας και πατέρα έχουμε σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό πλήρη επιβεβαίωση, όπως φαίνεται στους πίνακες 1 και 2 για την μητέρα, ενώ για τον πατέρα επιβεβαίωση. Ακόμα όσον αφορά στην αξιοπιστία του ερωτηματολογίου των γονέων αυτή βρέθηκε ίση με 0.725 (Headings and Sections).

Πίνακας 1. Τιμές του Cronbach's alpha για μητέρα και πατέρα αντίστοιχα.

	Μητέρα	Πατέρας
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης	.87	
Κλίμα Ανησυχίας	.87	
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια	.84	
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης		.89
Κλίμα Ανησυχίας		.90
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια		.74

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αρχικά μέσω περιγραφικής στατιστικής οι απαντήσεις των ερωτώμενων (συχνότητες, ποσοστά, μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις) για τη μητέρα (Πίνακας 2) και τον πατέρα (Πίνακας 3) χωριστά και έπειτα χρησιμοποιείται η επαγωγική στατιστική για τον έλεγχο των ερευνητικών υποθέσεων. Στους παρακάτω πίνακες παρατηρείται η κατανομή των ερωτήσεων ανά παράγοντα και το αποτέλεσμα κρίνεται ικανοποιητικό.

Πίνακας 2. Οι φορτίσεις ανά παράγοντα μετά την περιστροφή για τη μητέρα

	Κλίμα ανησυχίας	Κλίμα μάθησης/ ευχαρίστησης	Κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια
Q1	-.507	.506	
Q2	.759		
Q3			.884
Q4	.766		
Q5	-.432	.480	.370
Q6	.555		.628
Q7	-.601	.319	
Q8			.795
Q9	-.309	.689	
Q10	.871		
Q11	-.543		
Q12	.644	-.333	.425
Q13			.828
Q14		.912	
Q15		.711	-.336
Q16	.704		
Q17		.851	
Q18	-.685	.459	

*Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
a. Rotation converged in 5 iterations.*

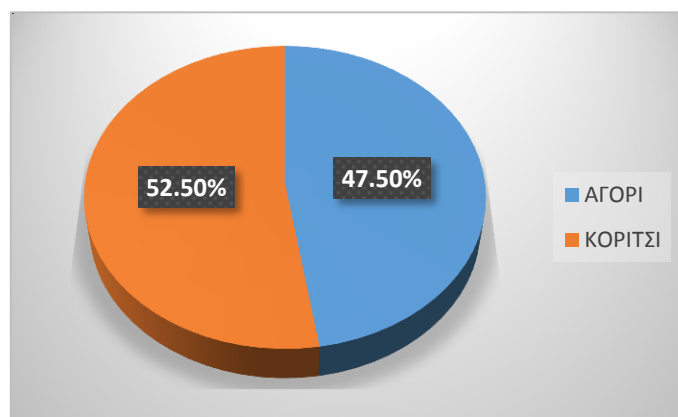
Πίνακας 3. Οι φορτίσεις ανά παράγοντα μετά την περιστροφή για τον πατέρα

	Κλίμα μάθησης/ ευχαρίστησης	Κλίμα ανησυχίας	Κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια
R1	.331		
R2		.841	
R3			.827
R4		.910	
R5	.359	.420	-.360
R6			.687
R7	.590	-.337	
R8		.450	.572
R9	.760		
R10		.958	
R11	.649		-.303
R12	-.384	.725	
R13			.691
R14	.825		
R15	.737		-.344
R16		.678	
R17	.676		-.334
R18	.837		

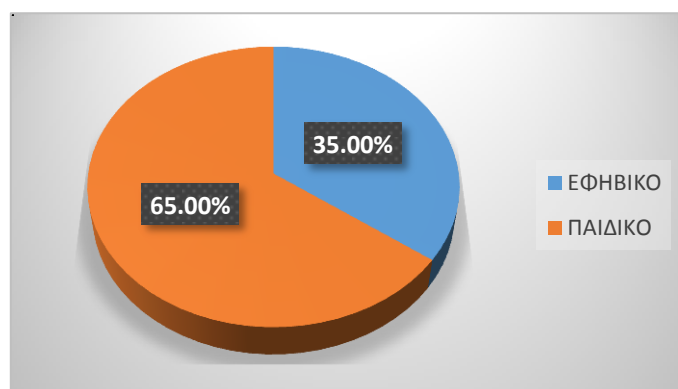
*Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
a. Rotation converged in 4 iterations.*

3.2 Ερωτηματολόγιο Γονικής συμμετοχής

Σύμφωνα με το σχήμα 1, το 52.5% των παιδιών είναι κορίτσια και το υπόλοιπο 47.5% αγόρια. Σύμφωνα με το σχήμα 2, το 65% των παιδιών προέρχεται από την παιδική κατηγορία και το υπόλοιπο 35% από το εφηβικό. Στον πίνακα 4 φαίνονται οι μέσοι όροι ηλικίας, προπονητικής εμπειρίας και συχνότητας προπόνησης ανά εβδομάδα.

Σχήμα 1. Ποσοστά εκπροσώπησης του φύλου των παιδιών.

Σχήμα 2. Ποσοστά εκπροσώπησης της κατηγορίας στην οποία αγωνίζονται τα παιδιά.

Πίνακας 4. Μέσοι όροι της ηλικίας, έτη εμπειρίας ως αθλητής και της συχνότητας προπονήσεων των παιδιών.

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	M.O	T.A
Ηλικία	200	8	12	10.58	1.485
Πόσα χρόνια είσαι αθλητής;	200	1	5	2.78	1.175
Πόσες φορές την εβδομάδα προπονείσαι;	200	2	4	2.50	.593

3.3 Διαφορές μεταξύ των γονέων ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια

Σύμφωνα με τον πίνακα 5 παρατηρήθηκε το ότι κλίμα ευχαρίστησης/ μάθησης κυμάνθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα και για τα δύο φύλα, ενώ το κλίμα ανησυχίας και το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια κυμάνθηκε σε μέτρια επίπεδα. Από τον έλεγχο Wilcoxon, για εξαρτημένα δείγματα, προέκυψε ότι υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων των γονέων για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης ($Z=-2.413, p=.016$), για το κλίμα ανησυχίας ($Z=-2.200, p=.028$) και για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια ($Z=-2.593, p=.010$). Για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας τα παιδιά θεωρούν ότι οι μητέρες τους δίνουν μεγαλύτερη έμφαση έναντι των πατεράδων τους, ενώ το αντίθετο συμβαίνει για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Πίνακας 5. Διαφορές μεταξύ των γονέων ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	M.O	T.A
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Μητέρα)	200	1.9	5.0	3.7	0.8
Κλίμα Ανησυχίας (Μητέρα)	200	1.0	5.0	2.8	1.1
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Μητέρα)	200	1.0	5.0	2.5	1.1
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Πατέρας)	200	2.1	5.0	3.8	0.7
Κλίμα Ανησυχίας (Πατέρας)	200	1.0	5.0	2.7	1.1
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Πατέρας)	200	1.0	4.5	2.7	0.9

3.4 Διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Σύμφωνα με τον έλεγχο Mann Whitney για ανεξάρτητα δείγματα προέκυψε ότι στα ατομικά αθλήματα το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τη μητέρα ($U=37000.00, p=.001$), αλλά και από τον πατέρα ($U=32000.00, p=.000$) ήταν υψηλότερο έναντι των ομαδικών αθλημάτων. Για το κλίμα ανησυχίας μητέρας ($U=4925.00, p=.854$) και πατέρα ($U=4750.00, p=.540$) δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομαδικών και των ατομικών αθλημάτων. Παρόμοια αποτελέσματα ήταν και για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια για τη μητέρα ($U=4225.00, p=.057$), αλλά και για τον πατέρα ($U=4962.50, p=.926$). Στον πίνακα 6 φαίνονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των αθλητών ομαδικών και ατομικών αθλημάτων, σχετικά με το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Πίνακας 6. Διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

	Είδος αθλήματος			
	Ομαδικό		Ατομικό	
	M.O.	T.A	M.O.	T.A
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Μητέρα)	3.5	.9	3.8	.8
Κλίμα Ανησυχίας (Μητέρα)	2.8	1.0	2.9	1.2
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Μητέρα)	2.4	.8	2.7	1.3
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Πατέρας)	3.6	.8	4.0	.6
Κλίμα Ανησυχίας (Πατέρας)	2.8	1.2	2.7	1.1
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Πατέρας)	2.7	.8	2.7	.9

3.5 Διαφορές μεταξύ του φύλου των παιδιών ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια

Σύμφωνα με τον έλεγχο Mann Whitney για ανεξάρτητα δείγματα προέκυψε ότι στα κορίτσια το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τον πατέρα ($U=38000.00$, $p=.004$) είναι υψηλότερο έναντι των αγοριών. Για τη μητέρα δεν παρατηρήθηκε κάποια στατιστική σημαντική διαφορά ($U=4462.00$, $p=.198$). Για το κλίμα ανησυχίας μητέρας ($U=3725.00$, $p=.002$) παρατηρήθηκε υψηλότερο επίπεδο για τα κορίτσια έναντι των αγοριών. Για το κλίμα ανησυχίας του πατέρα ($U=4962.50$, $p=.951$) δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών. Δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια για τη μητέρα ($U=4212.00$, $p=.056$), αλλά και για τον πατέρα ($U=4725.00$, $p=.518$). Στον Πίνακα 7 φαίνονται οι διαφορές μεταξύ του φύλου των παιδιών ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Πίνακας 7. Διαφορές μεταξύ του φύλου των παιδιών ως προς το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια

	Φύλο			
	Αγόρι		Κορίτσι	
	M.O.	T.A	M.O.	T.A
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Μητέρα)	3.5	.8	3.7	.9
Κλίμα Ανησυχίας (Μητέρα)	2.5	.7	3.1	1.3
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Μητέρα)	2.4	1.0	2.7	1.1
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Πατέρας)	3.6	.8	4.0	.6
Κλίμα Ανησυχίας (Πατέρας)	2.7	1.2	2.7	1.1
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Πατέρας)	2.6	.9	2.8	.8

3.6 Σχέση της ηλικίας των παιδιών με το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Σύμφωνα με την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho, δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση τουλάχιστον χαμηλής έντασης (άνω του 0.3) μεταξύ της ηλικίας των παιδιών και του κλίματος μάθησης/ευχαρίστησης ($\rho_{\text{M}}=-.191$, $\rho_{\text{P}}=-.247$), του κλίματος ανησυχίας ($\rho_{\text{M}}=-.074$, $\rho_{\text{P}}=-.185$) και του κλίματος επιτυχίας χωρίς προσπάθεια ($\rho_{\text{M}}=-.195$, $\rho_{\text{P}}=-.068$). Το συμπέρασμα αυτό ισχύει για τη μητέρα, αλλά και για τον πατέρα (πίνακας 8).

Πίνακας 8. Συσχέτιση της ηλικίας των παιδιών με το κλίμα μάθησης, ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια.

Spearman's rho	Ηλικία
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Μητέρα)	-.191**
Κλίμα Ανησυχίας (Μητέρα)	-.074
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Μητέρα)	-.195**
Κλίμα Μάθησης/Ευχαρίστησης (Πατέρας)	-.247**
Κλίμα Ανησυχίας (Πατέρας)	-.185**
Κλίμα Επιτυχίας Χωρίς Προσπάθεια (Πατέρας)	-.068

**<.01

4 Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο η γονική συμμετοχή (της μητέρας και του πατέρα χωριστά) παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενασχόληση των παιδιών τους σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα, μέσω των ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν τα παιδιά.

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι το κλίμα ευχαρίστησης/ μάθησης κυμαίνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα και για τα δύο φύλα, ενώ το κλίμα ανησυχίας και το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια κυμάνθηκε σε μέτρια επίπεδα. Για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας, τα παιδιά θεωρούν ότι οι μητέρες τους δίνουν μεγαλύτερη έμφαση έναντι των πατεράδων τους. Το εύρημα της παρούσης μελέτης σχετικά με το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας συνάδει με τα ευρήματα της μελέτης των Anderson, Funk, Elliott και Smith (2003). Το αντίθετο συμβαίνει για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια. Το παραπάνω μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι οι μητέρες περισσότερο ενδιαφέρονται για την προσπάθεια και την πορεία του αθλήματος, σε αντίθεση με τους πατεράδες, οι οποίοι δίνουν έμφαση στο αποτέλεσμα (Stein & Raedeke, 1999). Από τα παραπάνω συμπεραίνεται η διαφορετική οπτική γωνία των γονιών διαφορετικού φύλου. Οι μητέρες ενδιαφέρονται για την προσπάθεια των παιδιών τους, για την όλη τους πορεία στο άθλημα, σε αντίθεση με τους πατέρες που ενδιαφέρονται μόνο για το αποτέλεσμα.

Προέκυψε ακόμη ότι στα ατομικά αθλήματα το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τη μητέρα, αλλά και από τον πατέρα είναι υψηλότερο έναντι των ομαδικών αθλημάτων. Το εύρημα αυτό συμφωνεί με την έρευνα των Cumming και Ewing (2002). Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι στα ατομικά αθλήματα, το βάρος της επιτυχίας πέφτει αποκλειστικά και μόνο στο παιδί, γι' αυτό και οι γονείς νιώθουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση, ενώ στα ομαδικά αθλήματα η επιτυχία μοιράζεται σε όλη την ομάδα.

Για το κλίμα ανησυχίας μητέρας και πατέρα δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομαδικών και των ατομικών αθλημάτων. Ωστόσο το παρόν εύρημα έρχεται σε αντίθεση με τον Donnelly (1993), ο οποίος βρήκε ότι το κλίμα ανησυχίας στα ατομικά αθλήματα, τόσο για τις μητέρες, όσο και για τους πατέρες είναι υψηλότερο σε σχέση με αυτό των ομαδικών αθλημάτων. Παρόμοια εικόνα υπήρξε και για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια για τη μητέρα, αλλά και για τον πατέρα. Με αυτό το αποτέλεσμα δεν συμφωνούν οι DiLorenzo, Stucky-Ropp, VanderWal και Gotham, (1998), οι οποίοι βρήκαν ότι το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια στα ατομικά αθλήματα, τόσο για τις μητέρες, όσο και για τους πατέρες είναι υψηλότερο σε σχέση με αυτό των ομαδικών αθλημάτων. Από τις παραπάνω έρευνες συμπεραίνεται ότι στα ατομικά αθλήματα οι γονείς δίνουν μεγαλύτερη έμφαση και ανησυχούν περισσότερο για την επιτυχία των παιδιών τους συγκριτικά με τα ομαδικά.

Όσον αφορά στις διαφορές μεταξύ των φύλων, προέκυψε ότι στα κορίτσια το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τον πατέρα είναι υψηλότερο έναντι των αγοριών. Για τη μητέρα δεν παρατηρήθηκε κάποια στατιστικά σημαντική διαφορά. Το εύρημα συμφωνεί με την έρευνα του Fox (1992).

Για το κλίμα ανησυχίας μητέρας η παρούσα έρευνα έδειξε υψηλότερο επίπεδο για τα κορίτσια έναντι των αγοριών. Με αυτό το αποτέλεσμα συμφωνούν και τα αποτελέσματα των ερευνών των Fox (1992) και των Hirschhorn και Loughhead (2000). Για το κλίμα ανησυχίας του πατέρα δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών. Στατιστικά σημαντικές διαφορές δεν παρατηρήθηκαν για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια για τη μητέρα, αλλά και για τον πατέρα. Επιπρόσθετα δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας των παιδιών και

του κλίματος μάθησης/ευχαρίστησης, του κλίματος ανησυχίας και του κλίματος επιτυχίας χωρίς προσπάθεια. Το συμπέρασμα αυτό ισχύει για τη μητέρα, αλλά και για τον πατέρα. Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι για τις επιδόσεις των κοριτσιών και οι δύο γονείς ανησυχούν περισσότερο συγκριτικά με τα αγόρια. Ωστόσο η ηλικία των παιδιών δεν παίζει σημαντικό ρόλο.

Όσον αφορά στη συμμετοχή των γονέων στην άθληση των παιδιών τους, η παρούσα έρευνα κατέδειξε ότι πολλοί γονείς βρίσκονται σε πολύ καλό δρόμο απέναντι στο παιδί τους σε σχέση με την αθλητική εμπειρία που προσπαθούν να του μεταφέρουν. Περισσότεροι είναι αυτοί που αξιολογούν την προσπάθειά τους ικανοποιητικά και λίγοι όσοι απλά θέλουν τα παιδιά τους να είναι νικητές. Επίσης, οι Stein και Raedeke (1999), ο Kay (2000) και οι Tammelin, Näyhä, Hills και Järvelin, (2003) συμπέραναν πως οι γονείς επηρεάζουν τα παιδιά τους στην αθλητική συμπεριφορά τους. Τέλος, βρέθηκε να υπάρχουν διαφορές μεταξύ ομαδικών και ατομικών αθλημάτων. Συγκεκριμένα, στα ατομικά αθλήματα το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τη μητέρα, αλλά και από τον πατέρα είναι υψηλότερο, έναντι των ομαδικών αθλημάτων. Δεν υπήρξαν διαφορές όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο των γονέων. Τέλος υπήρξαν διαφορές όσον αφορά στο φύλο των παιδιών. Στα κορίτσια το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τον πατέρα είναι υψηλότερο έναντι των αγοριών. Για το κλίμα ανησυχίας της μητέρας παρατηρήθηκε υψηλότερο επίπεδο για τα κορίτσια έναντι των αγοριών.

5 Συμπεράσματα-Προτάσεις

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ γονιών (πατέρα και μητέρας) όσον αφορά στη συμμετοχή των παιδιών στον αθλητισμό. Αναλυτικά για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας τα παιδιά θεωρούν ότι οι μητέρες τους δίνουν μεγαλύτερη έμφαση έναντι των πατεράδων τους, ενώ το αντίθετο συμβαίνει για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια. Σύμφωνα εξάλλου με την έρευνα της Winterbottom (1958) οι μητέρες παιδιών με ισχυρά κίνητρα επίδοσης, περιμένουν ήδη από νωρίς από τα παιδιά τους πρωτοβουλία και αυτονομία στη συμπεριφορά τους.

Επίσης σύμφωνα με τον Clark (1984) στις περισσότερες οικογένειες τα παιδιά έχουν διαφορετική αλληλεπίδραση με το γονιό του κάθε φύλου. Η μητέρα και ο πατέρας έχουν διαφορετική επιρροή και συνεισφορά στην ανάπτυξη των παιδιών και στην απόκτηση της κατάλληλης για το φύλο τους συμπεριφοράς. Συγκεκριμένα, για το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης και το κλίμα ανησυχίας, οι μητέρες δίνουν μεγαλύτερη έμφαση έναντι των πατεράδων. Το αντίθετο συμβαίνει για το κλίμα επιτυχίας χωρίς προσπάθεια. Ακόμη στα ατομικά αθλήματα το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από την μητέρα, αλλά και από τον πατέρα είναι υψηλότερο έναντι των ομαδικών αθλημάτων. Για το κλίμα ανησυχίας και επιτυχίας χωρίς προσπάθεια δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομαδικών και των ατομικών αθλημάτων. Όσον αφορά στο φύλο, στα κορίτσια το κλίμα ευχαρίστησης/μάθησης από τον πατέρα είναι υψηλότερο έναντι των αγοριών. Τέλος, το κλίμα ανησυχίας στις μητέρες βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο για τα κορίτσια έναντι των αγοριών.

Μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να διερευνήσει το παρόν θέμα ποιοτικά, με τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων προκειμένου να εμβαθύνει ακόμα περισσότερο στο θέμα των κινήτρων που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους σχετικά με τον αθλητισμό. Επίσης, να επεκταθεί η έρευνα και σε άλλα αθλήματα, ομαδικά και ατομικά ή ακόμη και σε μικρότερης ηλικίας αθλητές (ενόργανης, ρυθμικής, Tae-Kwon-Do, κλπ.), προκειμένου να αναδειχθεί από ποια ηλικία οι γονείς επηρεάζουν τα παιδιά τους και τους δίνουν κίνητρα για τη συμμετοχή τους σε ατομικά ή/και ομαδικά αθλήματα. Επίσης να διαφανεί με ποια κριτήρια επιλέγονται τα ατομικά ή τα ομαδικά αθλήματα, είτε από τους γονείς, είτε από τα παιδιά.

Βιβλιογραφία

- Adler, P.A. (1998). *Peer power: Preadolescent culture and identity*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press
- Anderson, J. C., Funk, J. B., Elliott, R., & Smith, P. H. (2003). Parental support and pressure and children's extracurricular activities: Relationships with amount of involvement and affective experience of participation. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 24(2), 241-257.
- Burman, E. (1994). *Deconstructing developmental psychology*. London: Routledge
- Carr, A. (2000). *Family therapy. Concepts, process and practice*. John Wiley & Sons Ltd.
- Clark, R. M. (1984). *Family life and school achievement: Why poor black children succeed or fail*. University of Chicago Press.
- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Cumming, S.P., & Ewing, M.E. (2002). Parental involvement in youth sports: The good, the bad and the ugly! *Spotlight on Youth Sports* (East-Lansing, MI) 26(1), 1-5.
- Γεώργας, Δ. (1998). Ψυχολογικές και οικολογικές διαστάσεις στη δομή και τη λειτουργία της οικογένειας. Στο Γ. Τσιάντης (Επιμ.), *Βασική παιδοψυχιατρική - Τόμος 2* (σσ. 101-143). Αθήνα: Καστανιώτης.
- DiLorenzo, T. M., Stucky-Ropp, R. C., Vander Wal, J. S., & Gotham, H. J. (1998). Determinants of exercise among children. II. A longitudinal analysis. *Preventive medicine*, 27(3), 470-477.
- Donnelly, P. (1993). *Problems associated with youth development in high performance sport*. In B. R. Cahill & A. J. Pearl (Eds.), *Intensive participation in children's sport*. (pp.95-126). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Fox, K. (1992). *Physical education and development of self-esteem in children*. In N. Armstrong (Ed.), *New directions in physical education: II. Towards a national curriculum* (pp. 33-54). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Harter, S. (1985). *Manual for the Self Perception Profile for Children*. Denver, CO: University of Denver Press.
- Hattie, J. (1992). *Self-concept*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Hill, G. M (1993). *Self-concept*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Hirschhorn, D.K., & Loughhead, T.O. (2000). Parental impact on youth participation in sport: The physical educator's role. *The Journal of Physical Education, Recreation, and Dance*, 71, 26-29.
- Kay, T. (2000). Sporting excellence: A family affair? *European physical education review*, 6(2), 151-169.
- Καψάλη, Α. (1986). *Παιδαγωγική ψυχολογία*, Κυριακίδη Αφοί.
- Kay, T. (2000). Sporting excellence: A family affair?. *European physical education review*, 6(2), 151-169.
- Lautrey J. (1980). *Classe sociale, milieu familial, intelligence*. Paris : Presses Universitaires de France.
- Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2000). Έννοια του εαυτού, σχέσεις με τους γονείς και γονεϊκή στήριξη κατά την εφηβεία. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 30, 163-191.
- Μπαμπινιώτης Γ. (1998). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Κέντρο Λεξικολογίας
- Μπεμπέτσος Ε., Χατζηανδρέου Ε., Ζέτου Ε., Αντωνίου Π. & Καραμουσαλίδης Γ. (2014). Εγκυροποίηση του ερωτηματολογίου «Γονικής Παρακίνησης-2». Μια πιλοτική έρευνα. *Άθληση & Κοινωνία*, 5, 11-17.
- Powell, K. E., & Dysinger, W. (1986). Childhood participation in organized school sports and physical education as precursors of adult physical activity. *American journal of preventive medicine*, 3(5), 276-281.
- Printz, B. L., Shermis, M. D. & Webb, P. M. (1999). Stress-buffering factors related to adolescent coping: A path analysis. *Adolescence*, 34, 715-735.

- Stein, G. L., & Raedeke, T. D. (1999). Children's perceptions of parent sport involvement: It's not how much, but to what degree that's important. *Journal of Sport Behavior*, 22, 1-8.
- Tammelin, T., Näyhä, S., Hills, A. P., & Järvelin, M. R. (2003). Adolescent participation in sports and adult physical activity. *American journal of preventive medicine*, 24(1), 22-28.
- Τάνταρος Σ. (1997). Η συνέχεια ανάμεσα στο σχολικό και το οικογενειακό περιβάλλον ως παράγων σχολικής επιτυχίας. Στο Φ. Αναγνωστόπουλος, Α. Κοσμόγιαννη & Β. Μεσσίνη (επιμ.). *Σύγχρονη Ψυχολογία στην Ελλάδα. Έρευνα και εφαρμογές στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της κλινικής πράξης* (σελ 174-180). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Τάνταρος Σ. (2004). *Ανθρώπινη ανάπτυξη και οικογένεια*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(1), 10.
- White S. A, Duda J. L, & Keller M. R. (1998). The Relationship between Goal Orientation and Perceived Purposes of Sport among Youth Sport Participants. *Journal of Sport Behavior*, 21:474-83.